

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

2. An vinum prærequiratur ad Eucharistiam mixtum cum aqua?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

pertinet ad disput. 19. ubi agemus de essentia huius sacrificij. Restabat, quid dicendum sit, quando materia Eucharistiae miscetur cum aliena materia; ut si farina tritici miscetur cum farina hordeacea, vel vinum cum aqua? De hoc tamen constabit ex dicendis sect. 3.

SECTIO II.

An vinum praequiratur ad Eucharistiam mixtum cum aqua?

16. De hoc agit S. Thom. art. 6.7. & 8. cum quo supponendum in primis est, Ecclesiam ab ipso exordio vniuersaliter obseruasse consuetudinem mittendi aquam in calicem consecrandum; ut habetur in Tridentino sess. 22. c. 7. & ex innumeris Conciliis, & Patribus probat latè Suarez disput. 45. sect. 2. Valquez disp. 176. c. 1. & Bellarm. lib. 4. de Euchar. c. 10. ubi affert nominatim plures Patres Belgas, Anglos, Germanos, & ex aliis frigidissimis prouinciis, ut appareat mendacium Haereticorum nostri temporis, qui dicunt, mixtionem aquae receptam fuisse solum in prouinciis calidis, & morem communem patriae seruarent.

17. Rationes autem huius mixtionis plures afferuntur. Prima est significatio sanguinis, & aquae, quae de Christi latere fluxerunt. Secunda, ad significandam vniionem Ecclesiae per aquam significatam cum Christo. Tertia, ad significandam duplicem Christi naturam, Diuinam, & humanam. Quarta, quia Christus in Cena ita fecisse creditur, ut ex liturgiis antiquis, & Patrum testimoniis probant latè, & optime praedicti Auctores.

Prima difficultas.

18. Hoc supposito, dubitatur primò, an hæc mixtio sit de necessitate Sacramenti, an solum de necessitate præcepti? Conclusio certa, & communis est, solum esse de necessitate præcepti, contra Armacanum lib. 9. de questionibus Armenorum cap. 9. & significatur satis à Conciliis, & Pontificibus. Dum enim de hac mixtione loquuntur, nullam indicant necessitatem essentialem, sed solum dicunt, hanc consuetudinem esse seruandam; ut ex ipsorum verbis ponderat Suarez ubi supra sect. 2. Ratione etiam probatur, quia licet Christus Dominus in vino lymphato consecraverit, non tamen intendit omnes circumstantias illius consecrationis facere necessarias; alioquin etiam panis azymus, & vinum fortasse rubrum, & alia huiusmodi essent de necessitate sacramenti, quia Christus illis tunc usus est. Dicendum ergo est, ad substantiam sacramenti solum pertinere ea, sine quibus substantialiter variatur illa Christi consecratio, & vitio panis, & vinum; quod autem sit hic, vel ille panis, hoc, vel illud vinum, non variat substantiam sacramenti. Regula verò ad dignoscendum, quæ circumstantia fuerit essentialis, & quæ accidentalis, non est fumenda ex differentia physica rerum, sed ex differentia substantiali morali: nam licet physicè loquendo differant fortè specie vinum album, & rubrum; moraliter tamen loquendo est circumstantia accidentalis respectu potationis: vtraque enim est, moraliter loquendo, potatio eiusdem rationis, sicut panis azymus, & fermentatus reputantur moraliter pro eodem. Sic etiam vinum purum, & lymphatum communiter reputantur pro potu eiusdem rationis; & ita qui bibunt vinum lymphatum, semper dicunt simpliciter bibere vinum; ergo licet Christus usus fuerit vino lymphato, valida erit consecratio

in vino puro, quia moraliter non mutat substantiam materiam; quæ usus est Christus.

Contra hanc conclusionem sunt difficilia verba Cypriani Epist. 63. ad Cecilium, ubi sic ait: *In sacrificando calice Domini offerri aqua sola non potest, quomodo nec vinum solum potest: nam si vinum tantum quis offerat, sanguis Christi incipit esse sine Christo, (hoc est, sine Christiano populo, ut exponit Pamelius, & significauit Iulius Pontifex infra citandus) quando autem vtrumque miscetur, & adunatione confusa sibi inuicem copulatur, tunc sacramentum spirituale, & celeste perficitur. Sic verò calix Domini non est aqua sola, aut vinum solum, nisi vtrumque sibi miscetur; quomodo nec corpus Domini potest esse farina sola, aut aqua sola, nisi vtrumque adunatum fuerit, & copulatum, & panis vnius compage solidatus.* Hæc Cyprianus; ubi æquiparare videtur necessitatem aquæ, cum necessitate vini, & necessitatem mixtionis aquæ cum vino ad calicem, cum necessitate mixtionis farinae, & aquæ ad corpus, quam constat esse de necessitate sacramenti; quem arguendi modum desumpsisse videtur Iulius Primus in c. Iulius cum omne crimen, de consecrat. d. 2. ubi sic ait: *Quæ copulatio, & coniunctio aquæ, & vini sic miscetur in calice Domini, ut mixtio illa non possit separari; nam si vinum tantum quis offerat, sanguis Christi esse incipit sine nobis, si verò aqua sit sola, plebs incipit esse sine Christo.* Ex quibus Cypriani, & Iulij verbis hæc confici potest ratio: aquæ admixtio significat non solum aquam, quæ exiuit de Christi latere, sed etiam vniionem Ecclesiae cum Christo; ergo, ablata aqua, non manet hæc significatio; ergo non manebit sacramentum cum eadem significatione; & per consequens non erit idem sacramentum.

Respondetur, verba Cypriani, & Iulij posse dupliciter explicari. Prima explicatio est S. Thomæ in præfati art. 7. quod solum loquantur de necessitate præcepti; nec enim comparatio cum necessitate vini debet tenere in omnibus; comparantur quidem aqua, & vinum quoad necessitatem, non tamen quoad gradum necessitatis; quæ interpretatio non videtur contra mentem eorum; nam ipsemet Cyprianus relatus à S. Thoma ibidem in argumento *sed S. Thoma contra*, dixit: si qui fortè aquam non miscuissent in calice, ignoscendum eis esse, quod ex simplicitate fecerint: quod quidem non diceret, si putaret, esse de necessitate sacramenti. Secundò, alij dicunt, Cyprianum in illa Epistola agere contra hæreticos Aquarios, qui vinum non ponebant in calice; & ideo totus est in probanda necessitate vini, quam ex necessitate aquæ, quam ipsi admittebant, colligere contendit: quare cum quæstio tunc non esset de aqua, non curauit explicare, qualiter esset necessaria, sed potius ad propositum non renuit admittere necessitatem essentialem aquæ, quia de hoc non controuertebatur, dummodo probeet intentum, scilicet vinum etiam necessarium esse.

Ad rationem verò respondetur, significationem aquæ ex latere Christi non esse de essentia Eucharistiae: Eucharistia enim solum est corpus, & sanguis Christi sub speciebus significans cibum, & potum animæ, &c. Quod vero attinet ad vniionem Ecclesiae cum Christo, quæ sit per Eucharistiam, hæc etiam magis videretur spectare ad sacramentum. Cæterum in primis hæc etiam vniio animæ cum Christo significatur per sanguinem Christi sub speciebus vini; nam eo ipso, quod sit potus, significat gratiam, quæ anima vnitur Christo tanquam alimento spirituali; licet hæc etiam vniio amplius, & alio titulo significetur per mixtionem aquæ cum vino. Deinde addi potest, illam mixtionem aquæ non habere hanc significationem perpetuam ex institutione Christi, sed

19. Cyprianus
Obijciunt
verba Cy-
priani.

20. Dupliciter
explicantur
illa verba.

21. Respondetur
ad rationem
illam, aquam
lateris Cori-
thi non esse de
essentia sa-
cramenti.

fed ex institutione Ecclesiæ, iuxta communem opinionem, de qua statim, & per consequens illam non esse significationem sacramentalem.

Secunda difficultas.

22. Secundò ergo dubitatur, an hæc mixtio aquæ sit necessaria ex præcepto Diuino, an solum præcepto Ecclesiastico. Non pauci sentiunt esse de præcepto Diuino, quos sequitur Valentia in *presenti disp. 6. q. 2. punct. 1.* & aliqui recentiores. Communis tamen, & probabilior sententia docet, esse solum præceptum humanum, quam post alios sequuntur Suarez *scilicet. 2.* & Valquez *disp. 177. c. 1.* Probant Suarez, & alij, quia si hæc mixtio esset ex præcepto Christi, vix posset Ecclesia dignoscere illam necessitatem à necessitate sacramenti illud, sine quo Christus coluit sacramentum confici. Respondent recentiores, hanc Christi voluntatem exigentis aquam de præcepto, non tamen ut essentialem, manifestam fuisse Ecclesiæ, ex ipsius Christi doctrina, à quo per Apostolos tradita fuit. Sed contra hoc est, quia si aliquid probant verba Patrum, quæ ipsi afferunt ad probandum Christi præceptum, probant, non ex mera traditione, sed ex ipsis verbis Christi, quæ in Evangelio habentur, colligi à Patribus, ut mox videbimus. Hoc autem nec Aduersarij concedunt propter absurdum, quæ indicabimus.

Regeitur hæc ratio.

23. Secundò probari potest hæc sententia ex Alexandro Papa primo *Epist. 1. c. 4.* vbi sic ait: *Non enim debet, ut à Patribus accepimus, & ipsa ratio docet, in calice Domini, aut vinum solum, aut aqua solum offerri.* Ecce non à Christo, sed à Patribus, dicit hunc morem acceptum. Verum hoc non est satis efficax; nam etiam de adhibendo vino eodem modo loquitur; & tamen constat, hoc esse Christi Domini præceptum. Melius probatur ex Eugenio I V. in Concilio Florentino, vbi Armenos reprehendit, quod relinquentes hanc mixtionem, ab vniuersæ Ecclesiæ obseruantia discrepant. Quod si hoc esset præceptum Diuinum, non omitteret Pontifex hanc grauiorem causam reprehensionis. Clarius loquitur Trident. *sess. 22. cap. 7.* *Monet, inquit, sancta Synodus, præceptum esse ab Ecclesia Sacerdotibus, ut aquam vino in calice offerendo miscant.* Nec obstat dicere, Tridentinum dixisse vnum, & non negasse aliud: quia ex modo dicendi satis videtur negari, ineptum enim esset dicere, quod in vino, & non in oleo consecrarent, quia sic ab Ecclesia præceptum est; cum tamen hoc etiam à Christo sit institutum. A quo verò tempore cepit hoc præceptum, verius videtur, ab ipsis Apostolis cepisse, tum quia nullum agnoscitur exordium: tum quia id indicat Alexander supra, & Patres statim afferendi.

24. Contra hanc sententiam afferunt recentiores plura loca Conciliorum & Patrum, ad probandum hoc esse præceptum Diuinum. In primis Cyprianus illa *Epist. 63.* vbi hanc mixtionem vocat *Dominiæ traditionem*; & infra: *Calicem verò docuerit exemplo magisterij sui, vini, & aqua coniunctione misceri.* Et infra: *Quod si à Domino precipitur, & ab Apostolo eius hoc quidem confirmatur & traditur, ut quotiescumque biberimus, in commemorationem Domini hoc faciamus, quod fecit & Dominus, inuenimus non obseruari à nobis, quod mandatum est, nisi eadem, quæ Dominus fecit, nos quoque faciamus, & calicem Domini pari ratione micientes à Diuino magisterio non recedamus.* Hæc Cyprianus; vbi videtur illa verba Christi, *hoc facite in meam commemorationem*, referre etiam ad mixtionem aquæ, quæ præcellerat. Quod etiam significare vi-

detur Iustinus *Apol. 2.* pro Christianis ad Antio. Iustinum, circa finem; vbi postquam refert ritum celebrandi Eucharistiæ, mixtionem aquæ consecrationem, &c. addit. *Apostoli enim in commentariis suis, quæ Evangelia dicuntur, ita sibi Christum præcepisse, tradiderunt.* Ergo sentit, præceptum Christi supra mixtionem etiam cecidisse.

Respondet, Iustinum intelligere, præceptum esse substantiam illius ritus, quem enarrauerat, non verò singulas illius circumstantias; alioquin etiam ritum communicandi laicos sub vtraque specie, quæ præmiserat, diceret esse præceptum à Christo Domino. Quod verò attinet ad Cyprianum, P. Valquez *vbi supra n. 20.* ingenue fatetur, esse pro contraria sententia; ego tamen agere dabo aduersariis Cypriani auctoritatem. Quare respondeo, eius mentem maxime colligendam ex intento illius Epistolæ, in qua, ut supra dixi, totus est in confutando errore eorum, qui aquam solum consecrabant, quos sæpe docet præcepto Domini contrauenire; non quod Christus iussit aquam vino misceri, sed quod iussit aquam sine vino non consecrari. Quare quoties dicit, mixtionem illam esse iuxta Christi præceptum, intelligi debet iuxta Cypriani mentem, hanc mixtionem esse ex Christi præcepto quoad illam partem non ponendi aquam puram; nam volenti ponere aquam, præcepit Christus non ponere illam solum, sed miscere vinum; non vero quod prohibuerit ponere vinum purum. Ratio autem discriminis colligitur ex ipsa ratione, qua Cyprianus vitur, scilicet ex verbis Christi, *hoc facite in meam commemorationem*, quæ verba continent Christi præceptum eadem supra illa actionem præcedentem; quare cum illa actio non maneat, quod substantiam, eadem, ablato vino; maneat autem eadem vsualiter, ablata aqua, ut supra dictum est; hinc fit, præceptum Christi bene probare necessitatem ponendi vinum, contra illos hæreticos; non verò necessitatem ponendi aquam, contra nostram sententiam.

Confirmari autem potest hæc responsio hoc syllogismo; quia Cyprianus in tota illa *Epistola 63.* in qua late probat necessitatem illam miscendi vinum cum aqua, numquam id ex traditione probauit, sed ex sacris Litteris, tum ex Testamento veteri, vbi sub nomine vini figurabatur calix iste; tum præsertim ex Evangelio, & Paulo, à quibus factum Domini, & eius præceptum refertur, scilicet illa verba: *hoc facite, quotiescumque biberitis*; ex quibus verbis, & ex facto Christi instituentis hoc sacramentum, colligit illam obligationem. Certum est autem, non potuisse Cyprianum ex facto Christi, & ex illis verbis, *hoc facite*, &c. colligere obligationem apponendi aquam, sed solum obligationem non apponendi solum aquam, sed vel vinum purum, vel modice lymphatum: ergo Cyprianus non intendit colligere aliud Christi præceptum, nisi istud. Consequentia videtur bona: probemus nunc singulas præmissas Syllogismi.

Maiores itaque, quod non ex traditione, sed ex verbis, & facto Christi in Scriptura contentis, obligationem, quam probare intendebat, colligat Cyprianus, probatur aperte ex contextu totius Epistolæ, in qua nullum argumentum sumitur ex traditione non scripta, sed omnia ex verbis Evangelij, & Pauli. Sic arguit primò circa medium Epistolæ ex illis Christi verbis: *Dico vobis; non bibam amodo ex ista creatura vitis, usque in diem illum, &c.* Vnde apparet, inquit, sanguinem Christi non offerri, si desit vinum calici, nec Sacrificium Dominicum legitima sanctificatione celebrari, nisi ablatis, & sacrificium nostrum responderit Passionem. Nota, intentum Cypriani hoc vnum esse, quod non satisfacimus verbis, & institutioni Christi

si, si desit vinum calici. Secundo affert verba Pauli 1. ad Corinth. 11. in quibus refertur idem factum Christi, & eius præceptum illis verbis contentum: *hoc facite, quotiescumque biberitis*, &c. unde Cyprianus infert: *Quod si & a Domino præcipitur, & ab Apostolo eius hoc idem confirmatur, & traditur* (nota, nullum aliud præceptum Christi à Cypriano agnosci, nisi quod in illis verbis ab Apostolo relatis continetur) *ex quotiescumque biberimus, in commemorationem Domini hoc faciamus, quod fecit & Dominus inuenimus non obseruari a nobis, quod mandatum est, nisi eadem, qua Dominus fecit, nos quoque faciamus. & Calicem Domini pari ratione miscentes à Diuino magisterio non recedamus*. Vides mixtionis obligationem ex illo facto, & verbis Christi in Euangelio contentis colligi à Cypriano. Vnde post pauca ex eodem textu concludit iterum: *Mixtur satis, vnde hoc usurpatum sit, et contra Euangelicam, & Apostolicam disciplinam quibusdam in locis aqua offeratur in Dominico calice, que sola Christi sanguinem non possit exprimere*. Denique postea longe post medium Epistolæ iterum ex eodem præcepto, & facto Christi probat eandem obligationem. *Nam si Iesus Christus, inquit, Dominus, & Deus noster ipse summus Sacerdos Dei Patris, & sacrificium Patri se ipsum primus obtulit, & hoc fieri in sui commemorationem præcepit, utique ille Sacerdos vice Christi vere fungitur, qui id, quod Christus fecit, imitatur, & sacrificium verum, & plenum tunc offert in Ecclesia Deo Patri, si se incipiat offerre, secundum quod ipsum Christum videat obtulisse*. Non ergo aliam obligationem à Christo impositam agnoscit, nisi quæ ex illis Christi verbis colligitur, scilicet faciendi id, quod requiritur ad vere imitandum factum Christi.

18. Nunciam probemus minorem illius syllogismi, scilicet ex illis verbis, ex facto Christi non potuisse colligi obligationem apponendi aquam, quod quidem facile demonstrari potest, quia si ex facto Christi, & ex illis verbis talis obligatio colligi potuisset, deberet etiam ex eisdem verbis, & facto Christi colligi obligatio consecrandi semper in solo pane azymorum: nam si Christus vsus est vino lymphato, vsus etiam fuit pane azymorum; & sicut post consecrationem calicis mihi dixit: *hoc facite*, &c. sic etiam dixit post consecrationem azymi. Ergo sicut colligebant obligationem imitandi factum Christi in circumstantia mixtionis, sic debeat colligi obligatio imitandi in circumstantia puritatis à fermento. Sicut enim accidit pani, esse purum, seu mactum fermento: sic accidit vino, esse purum, vel mactum aqua. Si ergo circumstantia mixtionis in vino erat imitanda ex obligatione propter factum, & verba Christi præcipientis, *hoc facite*; propter eandem rationem imitanda esset ex obligatione circumstantia puritatis in pane; cum contrariorum eadem sit ratio. Certum est autem, non esse obligationem ex præcepto Diuino consecrandi in azymis; ergo neque erit talis obligatio ex præcepto illo Christi consecrandi in vino fermentato, (vt ita dicam) & mixto.

29. Ratio autem à priori est, quia, vt diximus, Christus illis verbis, *hoc facite*, &c. solum præcepit facere actionem, quæ secundum substantiam imitaretur factum ipsius Christi, non verò secundum omnes circumstantias accidentales. Vnde sicut Ecclesia intellexit, azymum, aut fermentatum esse circumstantiam solum accidentalem, quia vterque est panis verus, & vsualis, siue sit purus, & azymus, siue sit mixtus, & fermentatus, sic intellexit, in vino esse circumstantias accidentales, esse purum, vel modice lymphatum, cum vtrumque sit vinum vsuale, nec

P. Joan. de Lugo de Sacramentis.

differat in substantia potus vini puri à potu vini modice lymphati. Ceterum sicut propter imitationem magis exactam, & propter mysterium Ecclesiæ Latina præcepit consecrationem in azymis, sic propter eandem imitationem, & propter mysterium Ecclesiæ vniuersalis præcepit consecrationem in vino non puro, sed lymphato. Et certe in ordine ad cibum, & potum humanum negari non potest, quin multo plus differant panis azymus, & panis fermentatus quoad saporem, & alias qualitates, quam vinum purum, & vinum, cui admiscetur minutissima sola aquæ guttula, quale est illud, quod communiter consecratur; quod quidem humano modo loquendo non solum est vinum, sed est vinum purum; nemo enim dicit, mentiri eum, qui affirmat se bibisse vinum purum, quando in vas vini guttula aquæ ex alio vase distillauerat. Quare si ex verbis, & facto Christi præceptum oriretur imitandi Christum in circumstantia etiam illa consecrandi vinum non purum, plus fortasse aquæ miscendum esset, quam communiter fiat, vt humano modo vinum non purum, sed lymphatum diceretur. De facto tamen, quia illa circumstantia non oritur ex præcepto Christi, sed Ecclesiæ, non multum curatur de mixtione humana, dummodo aliquid veræ aquæ infundatur, quod sufficit ad mysterium, & aliunde illud poculum semper manet, quoad substantiam eiusdem rationis cum eo, quod Christus consecrauit.

Ex quibus omnibus constat iam, Cyprianum quando dicit, mixtionem esse ex Diuino Christi præcepto, intelligendum esse in sensu, quem diximus, scilicet quod aqua non offeratur pura, sed mixta vino; debet enim intelligi iuxta subiectam materiam. Nam quæstio erat, an posset aqua pura consecrari, vel deberet esse omnino mixta vino. Quare totus est in probando, debere esse mixtam vino ex Christi præcepto, & eiusmodi mixtionem non posse prætermitti absque violatione Diuini præcepti, scilicet mixtionem, per quam auferatur puritas aquæ, de qua erat controuersia, quod colligitur clare ex rationibus, quibus id probat, nempe quia absque ea mixtione non imitatur factum Christi, nec facimus, quod ille præcepit: *hoc facite in meam commemorationem*, &c. Quæ omnia, vt vidimus, solum probant de exclusionem aquæ puræ, cum certum sit etiam secundum Aduersarios, præcise ex facto, & verbis Christi non induci obligationem adhibendi aquam, cum possimus illud præceptum obseruare, & imitari sufficienter illud factum consecrando vinum purum, vt probatum est. Nec video, cur P. Vasquez, qui aliorum Patrum, & Conciliorum verba in hoc sensu interpretatur, non velit Cyprianum in eodem sensu loquutum: nam si bene attendatur ad contextum totius Epistolæ, clarius fortasse constabit hic sensus in Cypriano, quam in aliis, in quibus verba difficiliora inueniuntur.

Secundo obiciunt auctoritatem Concilij Carthag. II. cap. 24. Concilij Africani c. 4. Aurelianensis I. V. cap. 4. V. Vormatiensis cap. 4. sexta Synodi generalis in Canone Trullano 32. quibus prohibetur in altari offerre, nisi quod Dominus tradidit, & instituit, scilicet panem, & vinum aqua mixtum, quia sacrilegium indicatur aliud offerri, quam quod mandatis sacratis in Iesu Saluator instituit. Respondetur, prædicta Concilia appellare præceptum Domini, quod ponatur vinum aquæ mixtum, ita vt sine violatione illius præcepti non possit aliud poni loco vini, nempe lac, vel mel, vt alicubi fiebat; non vero quod violetur præceptum Christi per omissionem aquæ; quia hæc omisso non variat substantialiter illud poculum in sensu supra explicato.

T

Videamus

Ratio enim
hanc mixtionem
nem præcepit
Ecclesiæ.

30.
Ex his omnibus
colligitur
sensu
Cypriani.

31.
Secunda ob-
iectio.
Conc. Car-
thag. II. l.
Conc. Afric.
Conc. Aurel.
Conc. V. Voz.
6. Syn. gen.

32.
Conc. Carthag. 111.

Videamus singulorum verba. Concilium ergo Carthag. 111. cap. 24. relatum in cap. In *Sacramentis*: de consecratione, d. 2. sic dicit: *Vi in Sacramentis corporis, & sanguinis Domini nihil amplius offeratur, quam ipse Dominus tradidit, hoc est, panis, & vinum aqua mixtum. Nec amplius in sacrificijs offeratur, quam de vno, & frumentis.* In Concilio Africano cap. 4. eadem verba habentur, & additur ratio illius decreti, his verbis: *Primitia verò, seu mel, & lac, quod vno die solemnissimo in infantum mysterio solet offerri, quantum in altari offeratur, suam tamen habeant propriam benedictionem, ut à sacramento Domini corporis, & sanguinis distinguantur.*

33.
Suarez.
Suarez expli-
cat verba
Concil. Carthag.

Ad hæc Concilia Suarez disp. 45. sect. 2. in fine respondet, appellari traditionem Christi illam mixturem, non quia Christus eam præcepit, sed quia ex Christi exemplo emanavit, ut à causa exemplari. Sed contra hoc videtur esse, quia Christus etiam consecrauit in azymo, & tamen consuetudo Ecclesiæ Latinæ consecrandi in azymo non appellatur traditio, vel institutio Christi, licet ad eius imitationem fiat; nec enim dicemus, Ecclesiam Græcam consecrare in fermentato contra traditionem, & institutionem Christi.

34.
Facilius re-
spondetur.

Facilius respondetur ex supradictis, Patres illos non dicere, quod Christus præcepit apponere aquam, sed quod facto suo præcepit, non apponere aliam materiam, nisi illam, quam ipse apposuit, hoc est, vinum, vel putum, vel modicè lymphatum: unde qui aliam materiam adhibet, contra Christi traditionem, & institutionem id facit. Sicut si in consecratione panis, misceretur pani butyrum, id esset contra Christi institutionem, qui solum panem consecrauit; non tamen esset contra Christi institutionem, si misceretur fermentum; quia id non extrahit à ratione panis.

35.
Conc. Aurel. IV.
In eodem sensu loquitur
Conc. Aurel.

In eodem sensu loquitur Concilium Aurelianense I V. c. 4. ubi sic habet: *Vi nullus in oblatione sacri Calicis, nisi quod ex fructu vineæ speratur, aqua mixtum offerre præsumat; quia sacrilegium indicatur aliud offerri, quam quod in mandatis sacratissimis Saluator instituit.* Sensus horum verborum facilis est, quod scilicet nihil aliud offeratur, nisi quod ex Christi institutione offerendum est. Sicut si dicas, solum vinum album, vel rubrum offerendum est ex Christi institutione, non acetum, nec sapa; non est sensus, Christum præcepisse offerri vinum album, sed præcise offerri hoc, vel illud vinum, & nihil aliud: sic prohibuit, ne offerretur quidquam nisi vinum, & aliquid aquæ vino mixtum: quare omne aliud contra Christi mandatum offertur.

36.
Conc. VVor-
matienf.

Concilium vero VVormatiense cap. 4. nihil dicit de præcepto Christi, sed solum de præcepto, & obligatione miscendi aquam cum vino. Calix enim (inquit) Dominicus, vino & aqua permixtus debet offerri. Et post adductam significationem eius mixture conclusionis: *Non enim potest calix Domini esse aqua sola, ut vinum solum, nisi verumque sibi miscetur.* Quæ verba si strictè sumerentur, videntur exigere aquam ad valorem, & essentiam sacramenti; quare intelligenda sunt minus strictè de sola obligatione, & necessitate præcepti, scilicet Ecclesiastici.

37.

Restat solum Canon ille Trullanus 32. qui habetur post sextam Synodum, in quo ex professo adstruitur obligatio apponendi aquam cum vino; & reprehenduntur Armeni ob eius ritus omissionem, impositurque depositionis poena Sacerdoti offerenti vinum absque aqua. P. Vasquez in præfati disp. 177. c. 1. num. 3. respondet, in eo Canone solum dici, *traditionem Apostolicam.* P. Suarez d. sect. 2. post 3. conclus. fatetur, ibi appellari *Divinam Christi*

Vasquez.

Suarez.

traditionem; sed postea in fine sectionis dicit, intelligendum de traditione late sumpta. Neutrum videtur verum, non primum, quod dixit Vasquez: quia licet in fine illius Canonis appelletur traditio Apostolica in illis verbis: *Si quis ergo Episcopus, vel Presbyter, non secundum traditum ab Apostolis ordinem facit, & aquam vino miscens, sic immaculatum offert sacrificium, deponatur;* prius tamen in medio Canonis aliquid plus dixerant, non quidem *traditionem Christi* divinam, ut retulit Suarez; sed, *ordinem divinum traditum.* Sic enim dicunt: *& in omni eiam Ecclesia, ubi spiritualia lumina resplenderunt, hic ordo divinus traditus servatur.* Quæ verba vel possunt intelligi, non de præcepto Divino, sed de providentia Dei, qua factum est, ut omnes Ecclesiæ illum ritum susceperent & observarent; sicut de observatione ieiunij Quadragesimalis dixit S. Leo Papa serm. 4. de Quadragesima: *Magna Divina institutionis salubritate promissum est, ut ad reparandam mentium puritatem quadraginta nobis dierum exercitatio moderetur:* licet ieiunium illud non fuerit ex Divino præcepto, ut constet. Vel certe si plus intendunt verba illius Canonis, non multum de illo curandum. Quid enim mirum, si in eo fallerentur illi, quorum Canones in aliis multis turpissime errarunt: de quibus videri potest Card. Baronius tom. 8. anno Domini 692. ubi latè contendit, quam sint suspecti Canones illi: vtpote in odium, & invidiam Romanæ Ecclesiæ ab eorum Auctoribus absque vlla legitima potestate, vel auctoritate conditi.

Tertia difficultas.

Tertio potest dubitari de circumstantiis huius mixture, de quibus Suarez in præfati sect. 3. & breviter dicendum est, debere esse aquam naturalem, ut habetur in cap. In quadam, de celebrat. Missar. Aliæ enim non sunt propria aqua. De quantitate verò Concilium Triburense c. 19. permittit, apponere tertiam partem aquæ: hoc tamen Concilium non fuit approbatum. Eugenius I V. in Florentino dixit, modicissimam aquam admisceri debere. Suarez, & Vasquez hoc relinquunt prudentiæ Sacerdotis. Certè, si quinta, vel sexta pars aquæ poneretur, non videtur habendus scrupulus; quia non est credibile, vinum esse adeo debile, ut tam modica aqua corrumpatur. Circa tempus, & ministrum huius mixture, servanda sunt regulæ Missalis, quæ eas circumstantias præscribunt.

SECTIO III.

Verum aqua vino admixta convertatur immediate in sanguinem Christi.

Qvæstio est celebris hac tempestate, & non parum controuersa; de qua etiam tempore Innocentij III. inter Theologos variè existerunt opinioniones, quas refert Pontifex in c. Cum Marthe, de celebrat. Missarum. Prima docebat, aquam non converti in sanguinem Christi, sed in aquam illam, quæ exiuit de latere Christi, lancea perforato. Secunda sententia docebat, aquam simul cum vino converti in sanguinem Christi. Tertia denique, manere aquam post consecrationem in propria substantia admixtam speciebus vini consecratis; sicut si post consecrationem mitteretur aqua gutta in calicem, manebit etiam admixta speciebus consecratis; non tamen convertetur in sanguinem Christi. Pontifex verò ex iis sententiis nullam omnino damnat. Nam licet in cap. In quadam, eodem titulo damnet sententiam